

Miljö- och energidepartementet
Energienheten

Yttrande över remiss – Energimarknadsinspektionens (Ei) rapport *Samhällsekonomiska analyser vid investeringar i stamnätet för el.*

Eskilstuna kommun har tagit del av rapporten och kommunicerat med Länsstyrelsen i Södermanland, det kommunala energibolaget Eskilstuna Energi och miljö AB och dess moderbolag Eskilstuna Kommunföretag AB samt kommunerna inom ramen för 4 Mälarstäder (Eskilstuna, Strängnäs, Västerås och Enköping) innan inlämning av detta svar.

Vår uppfattning är att Svenska Kraftnät (SvK) har en bra planering för utbyggnad för att minska ”flaskhalsar”. Problemet är dock att det tar alltför lång tid med utbyggnaden vilket försvårar möjligheten att erbjuda anslutningar på lokalnätets nivå inom rimlig tid. Det finns stor risk att den process som Ei föreslår innebär en avsevärd förlängning av tillståndprocessen. Det i sin tur förlänger än mer tiden för investeringar som är nödvändiga för de anslutningar som lokalnäten vill göra utifrån efterfrågan. Det kan innebära att lokala investeringar uteblir och i värsta fall kanske investeringarna inte ens hamnar i Sverige. Ur ett samhällsekonomiskt perspektiv är det inte bra och därför bör man eftersträva en effektivisering.

Hänsyn till Politiska mål så som tillväxt, arbetstillfällen och miljömål

De politiska mål som lyfts fram som betydelsefulla för den nordiska elmarknaden är integration av förnybar energi, minskad andel växthusgaser i den nordiska elproduktionen samt integration av elmarknader för skapandet av en europeisk elmarknad. För att värdera hur en infrastrukturinvestering bidrar till samhällsutvecklingen behöver dock flera politiska mål lyftas fram. För vår region är tillväxt och utveckling av arbetsmarknaden viktiga politiska mål som riskerar att inte kunna uppnås till följd av brister i elnätskapacitet för befintliga eller nya verksamheter som vill etablera sig i regionen. Mälardalsregionen är en expansiv region och vill kunna möta behov och efterfrågan från kunder och medborgare. För att ta hänsyn till dessa delar behöver den samhällsekonomiska analysen vidgas till att även omfatta dessa mål.

Utbyggnad av stamnätet utifrån förväntningar om tillväxt

Med det uppdrag Svenska Kraftnät har så är vår uppfattning att man i större grad än idag bör planera för utbyggnad av stamnätet utifrån förväntningar om tillväxt. Hela Mälardalen är en expansiv region och vi ser ett behov av att i god tid förbereda överliggande nät för framtida anslutningar. Anslutningsplikten ska säkra att kapacitet finns men ledtiderna och utbyggnadstakten gör att det tar alldeles för lång tid innan kapaciteten finns på plats. Det är alltså inte tillräckligt att hänvisa till att det finns anslutningsplikt då anslutningen inte är tillgänglig i närtid och tiden innan den kan fullgöras är väldigt lång. Genom utökade krav på investeringarna som görs i stamnätet finns risken att utbyggnad mot ”förväntad tillväxt” försvåras.

Koordinering med lokala aktörer och deras bidrag till den samhällsekonomiska analysen

I rapporten lyfts fram att en samhällsekonomisk analys kan kräva en viss koordinering med ägare av underliggande nät och andra infrastrukturer samt nya och befintliga elproducenter och förbrukare eller energitjänsteföretag. Eskilstuna kommun vill understryka att det inte bara *kan* krävas koordinering utan att det *ska* koordineras.

Ei lyfter fram de drivkrafter som finns för SvK:s planerade investeringar. På ett övergripande plan handlar det om Europeiska kommissionens strategi om en gemensam energunion vilket kräver utlandsförbindelser samt Energiöverenskommelsen som innebär mer förnybar energi och effektivare energianvändning.

I Svenska kraftnäts nätutvecklingsplan delas drivkrafter för utbyggnad upp i *anslutningar, marknadsintegration, systemförstärkningar* samt *reinvesteringar* vilka ska fånga de olika orsakerna som ligger bakom de nätåtgärder som SvK genomför.

Det som är viktigt att lyfta fram, enligt Eskilstuna kommun, är hur behov av överföringskapacitet kan lyftas fram till SvK och hur behoven sedan prioriteras. I nuläget tecknar lokalnätetsföretaget så kallade reservationsavtal med överliggande regionnät som sedan i sin tur signalerar vidare till SvK om kapacitetsbehovet. Det som inte framgår i rapporten är hur denna process hanteras idag och hur den skulle kunna effektiviseras, göras mer transparent och bidra till en bättre samhällsekonomisk analys.

Tanken med förslaget från Ei är att SvK ska göra en samhällsekonomisk analys för en nätinvestering. För vissa kriterier som Ei lyft fram i rapporten kommer SvK att kunna göra en analys utan stor inblandning från andra intressenter. De samhällsnyttor som SvK däremot har svårt att uppskatta är de effekter som uppstår när det gäller exempelvis fler arbetstillfällen, möjlighet att bygga bostäder, utbyggnad av lokal laddinfrastruktur och liknande. Dessa effekter behöver lokala aktörer (exempelvis en kommun) föra fram, vilket kan göras i samrådet som föreslås i rapporten. Ett alternativ är att lokalnätetsföretaget i samarbete med de aktörer som behöver utökad kapacitet bidrar till den samhällsekonomiska analysen från sitt perspektiv. Den lokala parten får då också titta på möjliga alternativ som efterfrågefleksibilitet så att detta också finns med som en ingående parameter i analysen. Den samhällsekonomiska

analys som sedan gjorts på lokal nivå rapporteras sedan vidare till SvK för att kunna utgöra en ingående parameter i SvK:s större analys. Samhällsnyttan av utökad kapacitet måste också ställas mot de ekonomiska konsekvenserna som följer av att kapacitet inte byggs ut.

Ökad öppenhet och transparens

Ett annat sätt att hantera den effektbrist som finns inom vår region är att se över de säkerhetsmarginaler som såväl stamnätet som regionnätet och slutligen också lokalnätet tvingas förhålla sig till. En större öppenhet och transparens mellan nätägarna skulle sannolikt möjliggöra snabbare nyanslutningar i lokalnäten. En utökad användning av efterfrågefleksibilitet på alla nätnivåer, främst avseende kunder med hög förbrukning, skulle säkert också bidra till att minska effektbristen i lokalnäten. Det här nämns också som möjligheter i rapporten bl. a när man refererar till Norge.

Effektivisering av tillståndsprocess

Utbyggnaden av stamnätet tar mycket lång tid och införandet av samhällsekonomiska analyser riskerar att förlänga ledtiderna ytterligare. Risken är stor att långa ledtider gör att etableringar i regionen uteblir vilket i sin tur ger negativa samhällsekonomiska effekter.

Ei föreslår i rapporten att ett system med oberoende granskare ska tillämpas för att granska den samhällsekonomiska analys som SvK genomför. I Norge har ett liknande system använts och där finns farhågor om att granskarna, som är privata konsultföretag, inte är tillräckligt oberoende i förhållande till Statnett. Eskilstuna kommun anser att införande av ett sådant system riskerar att leda till både längre och dyrare processer samt att samma farhåga som finns i Norge även kommer att finnas i Sverige. Eskilstuna kommun anser att ett formaliserat samråd med stor transparens och granskning från Tillsynsmyndigheten borde räcka för att göra en resurseffektiv granskning.

Mer omfattande kalkylkrav kan leda till avstående från investeringar alternativt en längre tillståndsprocess som i förlängningen innebär högre avgifter för elnätskunderna. En utbyggnad i lokalnäten som möjliggör fler kunder i samma nät kommer att leda till lägre kostnader för kundkollektivet.

Sammanfattning

Sammantaget lyfter Eskilstuna kommun upp nedanstående viktiga punkter kopplade till remiss av rapport Samhällsekonomiska analyser vid investeringar i stamnätet för el.

- När den samhällsekonomiska analysen görs behöver hänsyn även tas till andra politiska mål som tillväxt, arbetstillfällen och miljömål. För kommuner och regioner är arbetsmarknad och lokal tillväxt viktiga frågor och starkt beroende av utbyggnad av kapacitet i elnäten. Dessa parametrar bör därför vägas in i den samhällsekonomiska lönsamhetsbedömningen.
- Viss utbyggnad utifrån förväntad tillväxt bör göras för att lokalnätsföretagen ska kunna möta efterfrågan i expansiva regioner.
- Koordinering med lokala aktörer är viktig för att de ska kunna bidra till den samhällsekonomiska analysen när det gäller de lokala delarna. På ett systematiskt sätt behöver Svenska kraftnät kommunicera och samråda med kommuner, lokalnätsföretag och andra lokala aktörer för att kunna genomföra en mer heltäckande samhällsekonomisk analys.
- Krav på utökad öppenhet och transparens mellan stamnät, regionnät och lokalnät behövs. Detta gäller främst säkerhetsmarginaler och möjlighet till efterfrågefleksibilitet.
- Dagens process är alltför långsam och Eis förslag riskerar att göra den ännu långsammare. Effektivisering av tillståndsprocess behöver göras. En del är att undvika granskning av oberoende aktör då detta förfarande riskerar att både förlänga och fördyra processen.

KSKF/2018:288

§ 182

Svar på remiss - Energimarknadsinspektionens rapport Samhällsekonomiska analyser vid investeringar i stamnätet för el, Ei R2018:06

Beslut

1. Yttrande över Energimarknadsinspektionens rapport Samhällsekonomiska analyser vid investeringar i stamnätet för el, daterat den 23 augusti 2018, antas.
2. Yttrandet skickas till Miljö- och energidepartementet.

Ärendebeskrivning

Kommunledningskontoret har inkommit med en skrivelse i ärendet daterad den 21 augusti 2018. Av skrivelsen framgår bland annat att Energimarknadsinspektionen (Ei) har fått i uppdrag av regeringen att fastställa riktlinjer för samhällsekonomiska lönsamhetsbedömningar vid byggande av överföringskapacitet för el. Det övergripande syftet med uppdraget är att förbättra beslutsunderlagen vid stamnätsinvesteringar så att de projekt som genomförs är lönsamma för samhället. Eskilstuna kommun har fått möjlighet att yttra sig över Energimarknadsinspektionens rapport Samhällsekonomiska analyser vid investeringar i stamnätet för el. Yttrandet ska vara Miljö- och energidepartementet tillhanda senast den 20 september 2018.

Eskilstuna kommun har tagit del av rapporten och kommunicerat med Länsstyrelsen i Södermanland, Eskilstuna Energi och miljö AB och Eskilstuna Kommunföretag AB samt kommunerna inom ramen för 4 Mälarstäder (Eskilstuna, Strängnäs, Västerås och Enköping). Uppfattningen är att Svenska Kraftnät (SvK) har en bra planering för utbyggnad för att minska ”flaskhalsar”. Problemet är dock att det tar alltför lång tid med utbyggnaden vilket försvårar möjligheten att erbjuda anslutningar på lokalnätetsnivå inom rimlig tid. Det behövs förtydliganden och kompletteringar utifrån lokalnäts- och samhällsbyggnadsperspektiv på lokal nivå. Om inte utbyggnad av stamnätet görs för att möta behovet i regionen riskerar det att hämma tillväxten i Eskilstuna. Brist på överföringskapacitet ses redan i nuläget som en risk för att hämma företagsetableringar i regionen.

Yrkande

Jimmy Jansson (S) yrkar bifall till kommunledningskontorets förslag.

Beslutet skickas till:

Miljö- och energidepartementet

Kommunstyrelsen, kommunledningskontoret, miljö och samhällsbyggnad

Vi gör Eskilstuna – tillsammans

Justerandes sign		Utdragsbestyrkande
		